

M. 15152: 1-2.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

(översättn. 1 sida)

Österrike

uppt. år 1952

Ivar i LMF 85 nör. hästkött och hästslakt m. m.

s. 1-2.

- Josef Eder

Stattegg Eichberg 72

Post Graz - St. Veit, Austria

Graz, 12.7.1952.

Al la Universitato L u n d
 etnologia arkivo
 Finngatan 8. L u n d .
 Svedio.

Estimataj sinjoroj!

Nur nun mi sukcesis, ricevi ampleksan respondon je viaj demandoj kaj mi esperas, ke ili bonutilas al vi. Unu el niaj membroj, d-ro Walter Vaterl, estas bestkuracisto kaj respondis germanlingve. Ni tradukis.

Al la demando 1: Multaj homoj de nia loĝantaro sentas iun neniel pravigitan antipation kontraŭ ĉevalaĵo kaj pririĝetas aliajn, kiuj ĝin manĝas. Tamen pro la mizeraj vivkondiĉoj de la nuntempo eĉ homoj, kiuj apartenas al la meza klaso de la popolo, estas devigataj aĉeti nur ĉevalaĵon, kvankam iam ili posedis sufiĉe da monrimedoj. Tio precipe validas koncerne Vienon. Laŭ informo de ĉevalbuĉistino el Graz (dum inspektado de deviga ĉevalmortigo) en la ĉefurbo de nia ŝtato (Vieno) ankau kortega konsilanto au profesoro ne evitis eniri vendejon por ĉevalaĵo. Eĉ pli malofte oni renkontas tiun timeton en Graz, la pli malgranda urbo, kie la homoj pli bone konas sin reciproke.

La viando de junaj ĉevaloj estas bongusta kaj ne malutilas al la sanstato, se oni ĝustamaniere pretigas ĝin. Se temas pri maljunaj, malgrasaj kaj trouzitaj ĉevaloj, kompreneble necesigas pli tauga pretigado de la viando por igi ĝin iomagrade pli saniga: ~~ĉevalo~~, nova, krom pli longdaŭraj enmagazenigo en la buĉejo kaj kuirado dum la preparado, precipe alzela spicado. Manĝi ĉevalaĵon dum longa tempo eĉ kelkaj homoj kaŭzas senton ~~de~~ ĝenan en la stomako kaj en la intestoj, precipe pro kataroj.

Ni, soldatoj de la dua mondmilito, eĉ dum longa tempo devis manĝi ĉevalaĵon, kiom ofte la milita situacio necesigis tion. En la rondval-batalo de Demjansk, sudoriente de la Ilmenlago, niajn kvin diviziojn ĉirkaŭbaritajn dum tri monatoj, do aron da kunbatalantoj, kio laŭ mia nuna scio preskau laŭnombre superas armean korpuson - nur aerŝipej povis provizi. Du sinsekvajn tagojn ni tial devis manĝi ĉevalaĵon kaj nur ĉiun trian oni donis al ni konservitan viandon de iu alia buĉaĵo. La ĉevaloj, kiujn ni manĝis, estis niaj kvarpiedaj militkamaradoj helpintaj nin dum nia marŝo antauen en Norda Rusujo dum la autuno 1941. Multaj el ili ja ne estis postvivintaj; 1; la plimulto estas pereinta pro la antaŭaj penegoj kaj pro nutromanko. Kvankam por buĉado ni nur elektis la pli maltaugajn bestojn, tamen pro la ega malsato la viando de niaj kamaradoj devis ŝajni bongusta al ni.

En nia lando ĉevalaĵo nuntempe neniel estas pli malmultekosta ol bovaĵo. La prezoj de la du specoj de viando (pokilogramme) estas preskau egalaj.

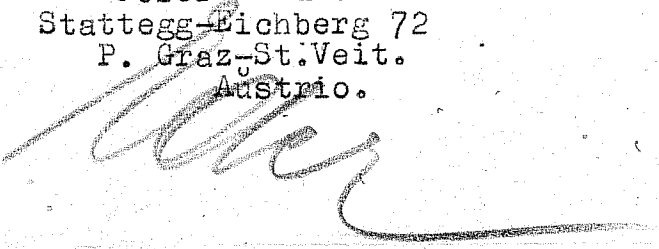
2. Ĉe ni en Aŭstrio oni ne malŝatas profesiajn mortigantojn de ĉevaloj, hundoj au katoj.

3. Nur profesiaj buĉistoj mortigas la ĉevalojn. Ne estas konate al mi, kiel oni kutime senvivigas hundojn aŭ katojn en la urbo. Nur tiom mi scias, ke en hospitaloj por bestoj aŭ pro ordono de veterinaro oni uzas por tiu celo injektaĵon aŭ narkotilon aŭ transdonas la beston al vartisto. Ĉe kamparanoj la hundoj kutime estas mortpafataj pere de ĉasisto - kanatulo je peto de la homo, al kiu apartenas la hundo.

4. Ĉi tiun demandon mi parte jam respondis. en la punkto 3. Ĉevalojn la buĉistoj parte senkonsciigas per pafaparato aŭ per bato surfrunta kaj poste sensangigas. Katidojn oni kutime dronigas. La pli brutala maniero mortigi katojn estas jena: Oni ensakigas la bestojn kaj per eksvingo ĵetegas la sakon kontraŭ arbo aŭ muro. Veterinaroj plej konvene mortigas katojn iginte ilin kuŝi en malgranda kartono aŭ kesteto. De supre tra trueto oni enverŝetas per funelo kloroformon. Estas konate, ke katoj ne kapablas tion suferi, ili do baldaŭ senkonsciigas kaj mortas. Ĝen la plej kompatema maniero mortigi katojn.

Esperante servi al vi pro la respondoj kaj servi al la Esperanto-movado pro la reklamo mi salutás vin sincere.

D-ro Vaterl
Josef Eder
Stattegg-Eichberg 72
P. Graz-St. Veit.
Austrio.

... En av våra medlemmar, d-ræ Walter Vaterl är veterinär och har svarat på tyska. Vi har översatt.

1. Många människor bland vår befolkning känner en på intet sätt berättiga antipati mot hästkött och skrattar åt andra, som äter det. På grund av de eländiga levnadsomständigheter, som t.o.m. människor, vilka tillhör medelklassen, nu för tiden måste underkasta sig, är dessa faktiskt tvungna att köpa endast hästkött, ehuru de kanske tidigare varit i besittning av tillräckligt med penningmedel. Detta gäller i synnerhet Wien. Enl. information från en hästslakterska från Graz (under en inspektion av en påtvungen hästslakt) i vår stats huvudstad (Wien) så drar sig inte ens ett statsråd eller en professor för att gå in i en hästköttsaffär. T.o.m. mera sällan träffar man på denna skygghet i Graz, en mindre stad, där människorna bättre känner varandra.

Köttet från unga hästar är välsmakande och inte på något sätt onyttigt för hälsan, om man tillagar det på rätt sätt. Om det rör sig om gamla, magra och utslättna hästar, så är det naturligtvis nödvändigt med en omsorsfull beredning av köttet för att göra det i viss grad närande; ny, förutom långvarig förvaring i slakteri och kök under beredningen, särskilt kryddning. Äta hästkött under lång tid förorsakar hos många människor en besvärande känsla i magen och i inälvorna, särskilt på grund av katarr.

Vi, soldater under andra världskriget, måste under en lång tid äta hästkött, så ofta den militära situationen nödvändiggjorde detta. Under "runda-dals-slaget vid Demjansk, sydöst om Ilmen-sjön, voro fem av våra divisioner omringade under fem månader, sålunda en hel liten armé, som enligt vad vi nu vet nästan överträffade i antal en hel armékår. Endast flygplan kunde förse den med förråd. Två på varandra följande dagar måste vi därför äta hästkött och blott åt var tredje gav man konserverat kött från annat djur. Hästarna, som vi åt, var våra fyrfota krigskamrater, som hade hjälpt oss under vår marsch framåt i norra Ryssland hösten 1941. Många av dem hade inte överlevt. Majoriteten hade gått under på grund av de föregående ansträngningarna och på grund av brist på föda. Ehuru vi för slakt utvalde endast de odugligaste djuren syntes likväl köttet på grund av den förfärliga hungern vara välsmakande för våra kamrater.

I vårt land är hästkött för närvarande icke billigare än oxkött. Priserna på de två köttslagen är (pr kilogram) nästan deksamma.

2. Hos oss i Österrike föraktar vi inte personer som yrkesmässigt sysslar med dödandet av häst, hund eller katt.

3. Endast yrkesslaktare dödar hästar. Det är mig inte bekant, hur man vanligtvis tar livet av hundar och katter i staden. Blott så mycket vet jag att i de särskilda sjukhusen för djur eller på grund av ordinarion av veterinär man använder narkotika eller transporterar djuret till en ~~vaktare~~ vårdare. Hos bänderna dödas hundarna vanligtvis av en jägare - en vän på begäran av den person, som hunden tillhör.

4. Denna fråga har jag till en del redan besvarat i punkt 3. Slaktarna gör hästarna till en del medvetlösa med ett slag på pannan eller skjuter dem samt tappar dem därefter på blod. Kattungar dränker man vanligen. Det mest brutala sättet att döda katter är detta: Man stoppar djuren i en säck och kastar säcken med ett väldigt slag mot ett träd eller en vägg. Veterinärerna dödar katter allra bäst genom att lägga dem i en liten låda eller kista. Uppifrån håller man genom ett litet hål kloroform genom en trätt. Man vet att katterna tåler detta, de förlorar snart medvetandet och dör. Det är det bästa sättet att döda katter.